

Casa Vella de l'Obac

Vacarisses

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Al l'Obac, a l'extrem nord-est del terme.
Emplaçament A la Casa Nova de l'Obac (km 9,5 de la ctra. B-122) camí en direcció nord i est, a uns 800 m

Coordenades:

Latitud: 41.62673
Longitud: 1.95674
UTM Est (X): 413096
UTM Nord (Y): 4608859

Classificació

Número de fitxa 08291 - 6
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Popular
Segle IX-XVIII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Mas en ruïnes. Restaurat pel parc natural.
Protecció Legal i física
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Normativa del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac
BCIL número registre 3943-I Acord Ple Ajuntament.
dt., 26/04/2011 - 12:00
Data aprovació: Sí IPA: 36790, CC.AA. 3335
Número inventari
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Diputació de Barcelona. Àrea d'Espais naturals.

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Jordi Piñero Subirana
dj., 22/04/2010 - 02:00

Descripció

Ruïnes de l'antic mas de la Casa Vella de l'Obac, situada a la falda d'un turó, en un emplaçament bastant inhòspit en les immediacions de la serra de l'Obac. El conjunt, força extens, inclou les construccions al voltant de l'habitatge principal, els corrals vells i la cisterna (al costat est del camí), els corrals nous (al costat oest) i la capella. Dins el recinte de l'habitatge principal hi ha les restes d'una primitiva torre de defensa del segle IX, consistent en diversos murs, alguns del quals en un opus spicatum de força qualitat, que formarien dues sales. Un d'aquests murs té un contrafort. Per tant, es tractaria d'una construcció d'una certa alçada, que actualment ha quedat sota el nivell del terra. Posteriorment, a l'entorn dels segles XII-XV el mas s'ampliaria amb els murs que envolten el refugi, incloent-hi un portal adovellat. També correspon a aquesta època el corral vell: una construcció de dues plantes feta amb pedra i maó, la qual té unes obertures curioses de forma triangular a la primera planta. Entre els segles XVI-XVIII el mas s'amplià amb la resta de construccions existents i es convertí en un edifici de tres plantes. L'any 1719 es construí la capella i la torre de vigilància per protegir-se dels bandolers. Es tracta d'una construcció sòlida, de planta quadrada, que es conserva íntegrament. Té tres plantes, amb dos portals a la planta baixa que deixen pas al camí de Mura a Vacarisses, que passa per sota. Els murs són de pedra i maó, amb diverses finestres emmarcades amb carreus. L'accés a la torre es va mitjançant una torre circular annexa amb una escala de cargol que dona directament al segon nivell. A aquesta època també corresponen els corrals nous: una altra construcció singular, de dues plantes amb volta de maó i dues arcades a la part posterior. A la façana davantera presenta dues fileres amb un seguit d'obertures quadrades emmarcades amb maó. La cisterna, situada a l'extrem sud-est, fou construïda l'any 1777 sobre una anterior cisterna medieval. És una construcció de pedra, de planta rectangular i dimensions considerables. Té un accés pel costat nord i una obertura tapiada al mur oest. A l'interior de la casa es conserva adossada a la torre una pica d'oli de pedra. A l'extrem nord-oest el mas continuava amb estructures que s'han perdut, al costat del camí de baix.

Observacions:

Té un plafó interpretatiu del parc natural Situat en zona del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Accés restringit de vehicles motoritzats

Història

Aquest antic mas dóna nom a la serra on es troba ubicada, fet que posa de manifest la seva rellevància històrica. Es tracta d'una àrea que havia tingut una important presència humana en època dels sarraïns. Molts habitants de Terrassa es refugiaren a la serra de l'Obac i construïren nuclis de població dispersa sota la protecció del monestir de Santa Cecília de Montserrat. Unes obres de desbrossament i una petita excavació que l'any 1973 va efectuar-hi el seu propietari, Josep M. Faura, posaren al descobert la construcció amb "opus spicatum" així com altres elements antics que han suscitat diverses interpretacions, en general poc fonamentades. El primer assentament d'aquest indret fou una torreta amb la casella per als seus guardians. La va construir el castlà de Terrassa al segle IX i formava part de la xarxa de torres i castells que defensava la frontera amb els sarraïns, situada al riu Llobregat. L'estructura rectangular que es troba al centre del recinte correspon a aquest període. Més tard, la torreta es va abandonar, però al segle XII un fugitiu de les invasions almoràvids, Arnau Berenger, va obtenir permís del castlà de Terrassa per refugiar-s'hi. Aquest pagès podria ser el fundador del mas i de la família Ubach. Després de la pesta negra, al segle

XIV, va quedar com un dels pocs habitatges de la zona i pogué ampliar substancialment les seves terres amb l'annexió dels masos rònecs. Entre d'altres: el Puigesteve, Farreres, Torravert, Cabanyes, Claparedes, la Calsina o la Portella. Al llarg dels segles XVI i XVII mitjançant aliances matrimonials, compres i donacions dels senyors de Vacarisses, Terrassa i Vallparadís la finca de l'Obac esdevé un dels principals latifundis de la zona. El mas esdevé una casa pairal de tres plantes, que creix amb nous annexos. Al segle XVIII fou una de les masies de major dinamisme econòmic de Vacarisses. El gran apogeu de la vinya i altres activitats, com ara un forn de vidre o els pous de glaç, permeteren la construcció de la Casa Nova de l'Obac, més ben comunicada amb el camí ral de Manresa a Terrassa. La família Obach destaca pel seu protagonisme, tant a dins com fora del municipi. Entre d'altres, cal esmentar: Antoni Ubach (durant la Guerra dels Segadors) i altres membres de la família, que foren notaris i jutges influents. Els Ubach entronquen amb importants famílies catalanes i fins i tot amb la noblesa anglesa. Amb la prosperitat el mas seguí creixent. S'edifiquen noves dependències adreçades a l'activitat vinícola i el 1719 es construeix la capella i la torre de vigilància per protegir-se del bandolerisme. El 1777 es construí la cisterna nova, damunt de l'antiga. Durant les guerres napoleòniques els francesos destinen el mas a caserna i el 1811 el van enderrocar i incendiar. Es reconstruí però el 1812 la família deixà el mas a càrrec de masovers i s'establí a la Casa Nova. Durant les Guerres Carlines, quan els propietaris s'havien refugiat a Terrassa, l'any 1836 els carlins cremaren la Casa Vella, que quedà definitivament en ruïnes, i intentaren fer el mateix amb la Casa Nova. Més recentment, les ruïnes de la casa van quedar integrades dins el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac i han estat restaurades per la Diputació de Barcelona.

Bibliografia

AA.DD. (2006). Catàleg de masies i cases rurals susceptibles de recuperació o preservació. Ajuntament de Vacarisses; Associació Catalana de Municipis i Comarques; SART-FEC, Universitat de vic. Fitxa núm. 27.

BORFO, Antoni; PIQUER, Esperança (1991). "Mas de l'Obac Vell". Catalunya Romànica, vol. XVIII (Vallès occidental i Vallès Oriental), Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 277

FAURA, Josep M. (1974). "Cronologia de les construccions de l'Obach", Balcó de Montserrat, núm. 71 (gener)

FAURA, Josep M. (1993). Història de la Serra de l'Obac. Ed. L'Avenç, col·lecció d'història local, núm. 2, Barcelona.

FERRANDO, Antoni (1983). El parc de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac: història i arqueologia vistes per un excursionista. El Pot Cooperativa, Sabadell, p. 201-211, 338-343

FLOTATS, Antoni (1979). Vacarisses, assaig històric d'un poble, p. 60-69, 81, 87, 88-89

FLOTATS, Antoni (1994). Miscel·lània vacarissenca. Ajuntament de Vacarisses, p. 105, 115, 117-118, 123-124

VALLS i PUEYO, Joan (1997). "Lo bosch de la questió". Balcó de Montserrat, núm. 342 (febrer)

